

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 33 (2067) 13 mart 2020-ci il

"O dünyaya köçən dünyam..."

Şahmar Əkbərzadəni xatırlayarkən

(əvvəli ötən saylarımızda)

Arabir redaksiyanın telefonu zəng çalır. Diksinirəm. Götürməyə əlim gəlmir. Hələ də onu soruşan var - Şahmar Əkbərzadənin: "Şahmar müəllimi olar?" Duruxuram. Handan-hana cavab verməli oluram: "Şahmar müəllim yoxdur". Soruşurlar: "Bəs nə vaxt olacaq?" Mən nə deyim? Deyim ki, heç vaxt?.. Deyə bilmirəm. Susuram. Xəttin o başındakı adam sualı yenə təkrar edir. Mənsə yenə susuram. Görünür, müsahibim dilxor olur: "Şahmar müəllim bu gün işdə olacaq?!" Mənim səsimdən və sükutumdan şübhələnən müsahibim öz-özünə deyir: "Deyəsən, nəseə olub...". "Olub" deyirəm, "ölüb" deyəmmirəm.

Şahmarın gur səsi qulağımdan getmir:

-Dədə, mənim uşaqlığımin, gəncliyimin çox hissəsi Şuşada keçib. Mən Şuşada texnikum bitirmişəm, orada müəllimlik təcrübəsi keçmişəm. Əgər Şuşa yerində olsaydı, yayın bu cırhacırında mənim bu şəhərdə nə işim vardı. Məni yandırır Şuşa...

Gündəlikdən sətirlər.

Şahmarın böyük sənətkarımız Bəxtiyar Vahabzadə və görkəmli alimimiz Nureddin Rza ilə dostluğunun yaşı bir qerindən çoxdur. Mən şahidi olmuşam ki, Şahmar öz dostları haqqında necə şövqlə, fəxrlə danışırdı.

Dəfndən sonra Nureddin Rza ilə görüşüb söhbətləşirik.

-Nureddin müəllim, Şahmarla bağlı xüsusi buraxılış hazırlayırıq. Bəlkə siz də öz dostunuzla bağlı nəseə yazasız.

Nureddin müəllim dərinədən köks ötürüb deyir:

- Mən Şahmar barədə böyük bir yazı ilə çıxış edəcəyəm. Mənə elə gəlir ki, o, lirikamızın Sabiri idi. Biz əvəzsiz bir şairi və insanı itirdik.

GÜL, AY ŞAHNAR...

Saralmış gündəlik vərəqlərində əyri-üyrü xətlə yazılmış sətirlər diqqətimi cəlb edir:

Ömür- Tanrı göyərçini,
Uçar bir gün bil, ay Şahmar!
Göz yaşını dəsmalla yox,
Sən qılıncla sil, ay Şahmar.

Araz olub çağlayarsan...
Dərddən qurşaq bağlayarsan...
Sən güləndə ağlayırsan,
Ağlayanda gül, ay Şahmar.

Tale sənə ağıl verib,
Ömür adlı nağıl verib,
Nəvə verib, oğul verib,
Gəl şax dayan, gəl, ay Şahmar.

Dostla böldün son tikəni,
Sinən üstü-dərd əkini,
Mən bilirəm, sən çəkəni
Çəkə bilməz fil, ay Şahmar.

Firuz, sənün üzün haqda
Möhkəm dayan bərk ayaqda.
İzin qalsın bu torpaqda -
Nə usan, nə öl, ay Şahmar...

Bizim arabir Şahmarla "deyişmələri-miz, "şeyrləşmələrimiz" olardı. Bu da onlardan biridir. Mən bu şeyri 1997-ci ilin oktyabrında, dostumun vəfatından iki-üç il öncə yazmışdım. Nəseə, nəzirəfason bir şeyirdi. Təzədən oxuyub kövrəldim.

Ötən anları xatırladım. Şeyrin sonu iki variantda idi. Şahmar özü "El yolunda öl, ay Şahmar" - mürasını bəyənmişdi. Və əlavə edib demişdi: "Dədə, biz gəldigedərik, öləriyik. Qoy bizi biz öləndən sonra el soruşsun". Amma mən dostumun nə vaxtsa öləcəyinə belə, inanmaq istəməzdim və buna görə də şeyrdəki "alternativ variantı" saxladım:

İzin qalsın bu torpaqda
Nə usan, nə öl, ay Şahmar.

Sentyabr 2000-ci il

"MƏNİ ŞAH ELƏDİ HƏSRƏTƏ DÜNYA..."

Şahmar Əkbərzadənin vəfatından sonra bir müddət "Mədəniyyət" qəzetində Baş redaktor vəzifəsini icra edəsi oldum. Bir xeyli vaxt Şahmarın yazı masasının üstündə onun portreti və o portretin qarşısında təzə-tər güllər qalmaqda idi... Həmin vaxt kimlərsə haqqımda "xəbərcilik" məqsədilə Mədəniyyət Nazirliyinə məktub yazdı. Nazir Polad Bülbüloğlu məni kabinetinə dəvət etdi. Bir xeyli söhbət etdik. Məktubda mənim qəzetin səhifəsində daha çox sərt yazılara meydan verdiyim, habelə başqa bir təşkilatda da (yəni EA-da) işlədiyim vurğulanırdı. Mən elə həmin an ərizə yazıb çıxmaq istədiyimi bildirsəm də, Polad Bülbüloğlu etiraz etdi, qalib işləməyimi arzuladığını bildirdi. Tezliklə başqa bir adam Baş redaktor təyin olundu. Mənsə bir müddət qəzetdə Baş redaktorun 1-ci müavini vəzifəsində çalışdım. Amma təzə təyin olunan adamın bir çox hərəkətləri məni təmin etmədiyinə görə, ərizə yazıb işdən çıxdım. Çıxmağımın səbəbi MN-nə təqdim etdiyim ərizədə göstərilmişdi. Nə isə...

...Şahmarla bağlı xatirələrim, qeydlərim burada başa çatır. Amma xoşbəxtlikdən dostumun vəfatından sonra da onun adı unudulmadı. Şeyrlərinə marağ daha da artdı. Elçin İsgəndərzadənin təşəbbüsü ilə Beynəlxalq Şahmar Əkbərzadə mükafatı təsis edildi. Şairin adını daşıyan poeziya məclisi yaradıldı. Haqqında məqalələr yazıldı. Dostları ona şeyrlər həsr etdilər, xatirələr qələmə alındı...

Budur, gündəliyimdə 2003-cü ilin aprel ayında qələmə alınmış qeydlərə baxıram. Şairin vəfatından üç il ötür. Şahmar Əkbərzadənin xatirəsi yad edilir.

"Cıdır düzü..." Amma bu, Şuşadakı Cıdır düzü deyil, Bakıdakı yaraşığı şadlıq saraylarından birinin adıdır.

Şeyr məclisi...

Amma bu məclisdə "səbəbkarın" özü iştirak etmir...

Həmin gün dünyadan vaxtsiz köçmüş şair dostum Şahmar anıldı. Onun xatirəsinə həsr edilmiş musiqili-ədəbi məclis "Xarı bülbülün nəğmələri" adlanırdı. Amma xarı bülbül təkcə Şuşada olur. İndi Şuşa yad əllərdədir, deməli, xarı bülbül də əsir düşüb, yağı tapdağı altında əzilməkdədir.

Məclisdəki hər stolun üstündə iki qom bənövşə var. Mən istər-istəməz Şahmarın Azərbaycana həsr etdiyi kövrək mürasımı xatırlayıram:

Ölüm ayağının altında,
İtim ayağının altında.
Bir qom bənövşə olub
Bitim ayağının altında.

Qulağımda Şahmarın gur səsi əks-səda verir: "Dədə, qulaq as, təzə bir cızmaqaram var, oxuyun, fikrini de". Artıq dediyim kimi, "Azərbaycan gəncləri" və "Mədəniyyət" qəzetlərində bir yerdə işlədiyimiz, bir otaqda əyləşib dərldləşdiyimiz günlərdə Şahmarın bir çox şeyrlərinin ilk oxucusu olmuşam və arabir "deyişmələrimiz" də olub...

Şairə həsr olunmuş tədbirində çıxış edən natiqlər bir-birini əvəz edir, söz deyir, şeyr söyləyir - amma mənim qulaqlarımda, beynimdə Şahmarın öz səsi əks-səda verir:

Allah, bu torpağın kəsilib başı,
Quran oxumağa mollası yoxdur.
Kəfən axtarmağa qohum-qardaşı,
Şivən qoparmağa anası yoxdur.

Məclisdə Şahmarın ömür-gün yoldaşı Mələk xanım, övladları, dostları, qohumları, oxucuları, pərəstişkarları iştirak edirdi. Tədbirin araya-ərsəyə gətirilməsində Elçin İsgəndərzadə və Tahir Aydının xüsusi rolunu qeyd etmək gərəkdir.

Yazıçı Aqil Abbas öz rəssam dostu tərəfindən çəkilmiş portreti Mələk xanı-

ma bağışlayır. İri çərçivənin arasından sanki öz məclisinə baxır Şahmar. Halbuki o, heç bir çərçivəyə sığmazdı...

Gözlərim önündə təkrar-təkrar əziz dostumun nurlu çöhrəsi canlanır, onun dağ çayları kimi çoxqun səsinə eşidir, dağ mehri kimi xəfif nəfəsini dinşəyirəm. Və bu anlarda onun dünya ilə hesab-halını xatırlayıram:

Şahmaram, qüdrətim şahmar olmadı,
Müşgüllər qarşımda naçar olmadı,
Zillətim zillətə düçar olmadı,
Tac qoydu içimdə zillətə dünya.

Bəli, həzin bir yaz günü "Cıdır düzünə" toplaşmışdıq - şeyr-sənət məclisinə. Hamının ürəyində bir bahar arzusu puçurlamışdı: tək bu görüş Şuşada - Cıdır düzündə keçirilirdi... Onda Şahmarın da ruhu şah olardı...

Qulağımda Şahmarın gur səsi əks-səda verir:

"Məni şah elədi həsrətə dünya..."

Firuz
Mustafa

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ
İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN İNKİŞAFINA
DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN
MALİYYƏ DƏSTƏYİ İLƏ DƏRC OLUNUR